

שיחת השבוע

יצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

ערוכים לחג

בתי-חב"ד ברחבי הארץ חילקו לקראת חג-הפסח יותר ממאה אלף חבילות מזון, ובהן מצות, יין ומצרכי מזון בסיסיים, למשפחות נזקקות. נוסף על כך נערכים ברחבי הארץ כמאתיים סדרים ציבוריים, לליל דכפין. צעירי-חב"ד הפיקו מגוון עלוני-הסברה על החג והלכותיו, בעברית וברוסית, לילדים ולמבוגרים.

עולים אל הרב

כמסורת הראשונים לציון, יקבל הרב הראשי לישראל, הרב שלמה עמאר, את העולים לרגל באוהל מיוחד ברחבת בית-הכנסת הגדול (המלך ג'ורג' 58 ירושלים), ביום שני, ד של חול-המעד פסח, בשעות 17-20. אורח-הכבוד: נשיא המדינה, מר משה קצב. הציבור מוזמן.

בפסח שמחים בחברון

היישוב היהודי בחברון מזמין את המוני בית-ישראל לשמוח בחברון בחול-המועד פסח. בימי ראשון ושני תהיה מערת המכפלה כולה פתוחה כל היום, ויתקיימו אירועים עם מיטב אמני הזמר החסידי. סיורים מודרכים באתרי היישוב היהודי. את כל האירועים והסיורים מאבטחים כוחות הביטחון. טל' 450-400-800-1.

סעודת משיח

בשביעי של פסח נהוג לקיים את המנהג שייסד הבעל-שם-טוב, לערוך אחרי תפילת מנחה סעודה מיוחדת - 'סעודת משיח'. נוטלים ידיים, אוכלים מצות וגם שותים ארבע כוסות. סעודות משיח נערכות בבתי-כנסת רבים ברחבי הארץ, ומחזקים בהן את האמונה בביאת משיח-צדקנו בקרוב ממש.

זמני השבוע

ירושלים תליאביב חיפה בארבע אילת ניו-יורק

כניסת החג	6:30	6:46	6:37	6:47	6:45	6:13
צאת החג	7:44	7:46	7:47	7:46	7:42	7:17

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915

טל' 03-9607588 • פקס 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

למצוא את האפיקומן

המפגש המשפחתי סביב השולחן הערוך הוא רק התפאורה למהותו האמיתית של ליל הסדר. הלילה הזה נועד להעביר את היהדות ואת מורשת ישראל מאב לבן, מדור לדור

דברים רבים בלילה זה נעשים רק כדי לעורר את תשומת-ליבם של הילדים ולגרום להם להתעניין ולשאול. כל זה מושתת על הצינוי הנצחי "והגדת לבנך" - לספר לילדי הדור הבא על לידת העם ועל מסורתו ומורשתו.

לאחר שהילדים שואלים 'מה נשתנה' מגיע השלב שבו האב צריך להשיב ולהסביר. לא די בקריאת ההגדה, אלא חובת האב להסביר לילדיו על-פי גילם ורמתם. זה הזמן לספר על לידתו של עם-ישראל, על יציאתו הפלאית מעבדות לחירות, על קבלת התורה בהר-סיני, ועל המשך המורשת שמייחדת אותנו ושאותה אנו נושאים זה 3318 שנים.

המאמץ כדאי

נוסף על כך יש בליל הסדר רבדים נוספים. זה 'ליל שימורים', שבו נפתחים שערי שמים ומתקבלות הבקשות. זה זמן לקבלת החלטות טובות, ובמיוחד בשעת פתיחת הדלת.

גדולי ישראל בכל הדורות ציינו את קדושתו וסגולותיו של ליל הסדר, כשעת רצון מופלאה. באחד הספרים הקדמונים נאמר: "הא כל אדם חרד באימה לקיים מאמר חכמים שתיקנו מצוות הסדר והגדה, ולא יהא הדבר קל בעיניו. אף אם כמה דברים יש בסדר, שנראה בעיני האדם שאין הקפדה בהם, ישכיל בדעתו לקיים, שאין שום דבר ריק בהם."

הקרובים לעולמה של החסידות יכולים להשתמש בשפע ביאוריה על משמעות החמץ והמצה, על יציאת מצרים רוחנית-נפשית שמתרחשת בכל יום, על הכוח שניתן בחג-הפסח 'לפסוח' ולדלג קדימה, בקפיצה פתאומית גדולה, מעבר למגבלות הרגילות, ועוד ועוד.

כל אלה הם הטעם האמיתי שמאחורי ליל הסדר. כאשר עורכים אותו כהלכתו, לא רק במובן הגשמי, אלא גם במובן הפנימי והרוחני, ארזא מרגישים שכל המאמץ והטורח איננו נחשב נוכח תחושת ההתעלות שהלילה הזה מעניק לנו, והכוח שאנו שואבים ממנו למשך השנה כולה.

נה אנחנו מגיעים לליל הסדר. לקראת כל סעודה וארוחה יש טורח, אך לקראת ליל הסדר המאמץ גדול עשרת מונים. אנו מגיעים לליל הסדר אחרי עמל וגיעה של שבועות קשים, לילות בלא שינה, מסעות קניות וקרצוף כל הבית. הפיצוי על כל העמל המפרך הזה טמון במשמעותו הפנימית של הלילה הזה, שבו יצאנו ממצרים.

אפשר 'להעביר' את ליל הסדר בקריאה פחוזה של ההגדה, כדי להגיע מהר לשולחן עורך. תהיה לנו ארוחה משפחית נחמדה, עם כמה מחמאות לבשלים, אבל את העיקר החמצנו. המפגש המשפחתי סביב השולחן הערוך הוא רק התפאורה למהותו האמיתית של ליל הסדר, וחבל להתרכז בתפאורה ולזנוח את המהות האמיתית.

להשיב ולהסביר

כל דבר בעולמנו מורכב משני רבדים - רובד חיצוני, גשמי, ורובד פנימי, רוחני-נפשי. הרובד החיצוני הוא הנראה, הגלוי, הבולט, אבל המשמעות האמיתית של הדברים מסתתרת בתחום הפנימי, הבלתי-נראה. כאשר נפגם הצד הפנימי, מאבד הצד החיצוני את טעמו ונעשה עול מעייך.

לא צריך להרחיק לכת. אפשר לראות זאת אפילו בדבר פשוט ויום-יומי כפעולת האכילה. אנו טורחים הרבה סביב הארוחה - קניית מצרכים, בישולם, הגשתם ועריכתם אל השולחן, ולאחר מכן פעולת האכילה עצמה. אף-על-פי-כן איננו רואים באכילה טורח ועול, אלא להפך, היא מסבה לנו הנאה. הטעם שאנו מרגישים באכילה מאפיל על המאמץ ונותן משמעות לכל הטרחה. אולם מי שאיבד את חוש הטעם לא יבין את כל הטרחה והעמל סביב ארוחה, והיא תהיה בעיניו עול מעייך, צורך הכרחי ותו לא.

אף ליל-הסדר כך. פנימיותו של הלילה הזה עשירה כל-כך, עד שקשה להחליט במה להתחיל. בראש ובראשונה הוא נועד להעביר את היהדות ואת מורשת ישראל מאב לבן, מדור לדור.

שלוש מצות, ארבע כוסות

בעבודת ה'. האדם כבר הגיע להבנה ולהרגשה באלוקות, עד שמתפרצת ממנו שירה (ולכן אין אומרים שירה אלא על היין). זה השלב שמסמל את החירות ואת הגאולה מן הרע.

המספרים מתאימים

לכן המצה קשורה עם המספר שלוש, שהוא כנגד שלוש השונות "והוצאתי, והצלתי, וגאלתי". זה השלב הראשון של הגאולה, כפי שהוא מגיע מהקב"ה לבדו, בלי שבני-ישראל עצמם יהיו ראויים לו. זה עניינה של המצה, 'לחם עוני', ולכן אנו אוכלים שלוש מצות.

אולם היין קשור למספר ארבע, הכולל גם את הלשון הרביעית, "ולקחתי אתכם לי לעם". זה השלב שבו עמי-ישראל נעשה ראוי להיות עמו של הקב"ה, וכבר הגיע להכרה, להבנה ולהרגשה באלוקות. עניין זה קשור עם היין, שמסמל את ה'טעם' וההשגה, ולכן אנו שותים ארבע כוסות.

(לקוטי שיחות כרך כו, עמ' 43)

מצרים. לכן היה הקב"ה צריך להוציאם משם "כהרף עין", בכוח אלוקי מיוחד – "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם".

גאולת מצרים הגיעה לשלמותה רק במתן התורה. רק אז הצליחו בני-ישראל להשתחרר לגמרי מטומאת מצרים ונעשו מוכנים לקבלת התורה וראויים לתואר "גוי קדוש". שלב זה נרמז בלשון הרביעי של הגאולה – "ולקחתי אתכם לי לעם".

עוני וטעם

המצה מסמלת את שלב הגאולה ממצרים, כאשר בני-ישראל עדיין אינם ראויים לה. המצה היא 'לחם עוני', שאין בה 'טעם', והיא מסמלת עניות ורוחנית. בעבודת ה' זו הדרגה התחתונה, כאשר האדם עדיין אינו מבין ואינו מרגיש את משמעות הדברים, והוא עושה אותם מתוך קבלת עול, ללא 'טעם'.

לעומתה, היין מסמל את ה'טעם', את ההבנה, ההכרה וההרגשה, וזו דרגה עליונה יותר

ליל הסדר אנו אוכלים מצה, על-פי ציווי התורה לאכול מצה בלילה זה. חז"ל תיקנו שהמצות יהיו שלוש.

בליל הסדר אנו שותים גם יין, על-פי תקנת חז"ל, אולם ביין הכוסות הם ארבע, כנגד ארבע לשונות של גאולה, "והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי". מדוע במצות אנו לוקחים שלוש מצות ואילו ביין אנו שותים ארבע כוסות?

יש טעם הלכתי לשלוש המצות: שתיים ל'לחם-משנה' (ככל שבת וחג) והשלישית ל'לחם עוני'. יש עוד טעם, ששלוש המצות הן לזכר לחמי תודה. אך מאחר שבתורה כל דבר מדויק בתכלית, עלינו לומר שיש גם קשר פנימי בין עניין המצות למספר שלוש ובין עניינו של היין למספר ארבע.

ברגע האחרון

ידוע, שבשעת יציאת מצרים לא היו בני-ישראל ראויים להיגאל, ועד כדי כך, שאילו היו נשארים שם עוד רגע אחד, היו שוקעים לגמרי בטומאת

מן המעיין חג-הפסח | מאת הרב אליעזר ברוד

ליקטו את כל ניצוצות הקדושה שהיו במצרים, ולא השאירו שם אפילו ניצוץ אחד.

(תורה אור)

אמרת השבוע

מצה שמורה

סיפרו לרבי מאיר מקרטשניף שיש יהודים המקפידים שלא לאכול מהמצות בלילה הסדר אלא את השיעור הנדרש כדי לצאת ידי-חובה, מחשש שמא המצה אינה שמורה היטב.

לא מצא הדבר חן בעיניו ואמר: וכי עדיף לאכול מאכלים מגושמים, שיש צורך בעבודה רבה כדי להעלותם לקדושה, במקום לאכול מצה, שקצירתה, טחינתה ואפייתה היו לשם שמים, ואפילו מי הלישה נשאבו לשם מצווה!?

וכך פירש את מה שאומרים "הלילה הזה כולו מצה": הרי אוכלים דברים נוספים מלבד מצה? אלא הכוונה כאן לרמז, שכשם שהמצה נעשתה בתכלית הזהירות וההקפדה, כך כל המאכלים שאוכלים בפסח צריכים להיות שמורים היטב.

על-פי שלא תמיד אנו מבינים את הסדר הזה.

(המהרי"ל)

מצדקה לגאולה

"כל דכפין ייתי ויכול" (מן ההגדה). רק אחרי שמזמינים את הנוקקים אפשר לומר "השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל". כי הדרך לגאולה היא הצדקה, הרחמנות, העזרה והנאמנות של יהודי לאחיו, של השבע לרעב, בבחינת "ציון במשפט תיפדה ושביה בצדקה".

(שמחת הרגל)

עומדים על המשמר

כשיצאו בני-ישראל ממצרים נקראו "צבאות ה'". כי "צבא" הוא שם-תואר לכל מי שעומד על המשמר בעניין מסויים. בהיות ישראל במצרים עמדו על משמרת היהדות במסירות-נפש, לא שינו את שמם, לשונם ולבושם. לכן הם נקראים "צבאות ה'".

(ספר המאמרים תש"א)

נלקטו הניצוצות

"וינצלו את מצרים" (שמות יב, לו). בני-ישראל

שולט בטבע

התרבות המצרית דגלה בפולחן כוחות הטבע, המגיע לשיא בחודש האביב, שבו הטבע פורח בכל הודו ויופיו. לכן בחר הקב"ה בחודש זה דווקא להוצאת בני-ישראל ממצרים, כדי להראות לעיני-כול שהטבע הוא כגרון בלבד ביד החוצב בו, ואין לו שום כוח משל עצמו.

(הרבי מליובאוויטש)

הכול ייגאלו

"בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים" (שמות יג, יד). היציאה מצרים בחוזק-יד הייתה מכוונת לא רק לפרעה, אלא גם לישראל, שהיו שקועים בעבודה-זרה של מצרים, והקב"ה הוציאם על-כורחם. גם בימינו, בגאולה על-ידי משיח-צדקנו, יוציא הקב"ה מהגלות גם את מי שירצו להישאר בגלות.

(שיחות-קודש)

יש סדר

ליל פסח נקרא ליל הסדר. ללמדנו, שכל מה שאירע לנו מזמן יציאת מצרים, אין בו שום דבר מקרי, אלא הכול מתרחש לפי סדר מסויים, אף-

"לא אמות כי אחיה"

כשפרצה מלחמת העולם היה הרב מאיר בירנבוים (תלמיד־חכם ומרצה מבוקש המתגורר בירושלים) בחור כבן עשרים, תושב ברוקלין. הוא קיבל לביתו צו גיוס לצבא ארה"ב, ועל־אף חששותיו ורצונו המובן שלא להתגייס, גויס לבסוף לשורות הצבא ונשלח לשדות המערכה.

ערב גיוסו שוחח עם הגאון הרב יצחק הוטנר, שאליו היה מקורב. "בכל יום ויום אמור עשרים פעמים לפחות את פרק צא בתהילים – 'ושב בסתר עליון', ובעזרת ה' תשוב הביתה בריא ושלם", עודדו הרב הוטנר. על־אף כל זאת הכין צוואה שבה הורה – אם, חלילה, לא ישוב מהמלחמה – להעביר את כספו לישיבתו של הרב הוטנר.

בצבא נאלץ להתמודד עם קשיים רבים, שנבעו מהיותו שומר תורה ומצוות בסביבה לא־יהודית. ובכל־זאת, מפקדיו זיהו את הפוטנציאל הגבוה הטמון בו והתעקשו לשלוח אותו לקורס קצינים מזורז בבית־הספר לקצונה וסטפוינט. לאחר מכן פיקד על כמה יחידות והשתתף בחמש מערכות, שאחת מהן הייתה הפלישה הידועה בנורמנדיה.

לקראת סוף המלחמה הגיעה יחידתו לגרמניה, והוא היה אחד החיילים הראשונים שנכנסו לשרשרת המחנות שנשאו את השם הכללי 'בוכנוולד'. שם נכוננו לו סדרת חוויות מסעירות ומצמררות, מקצתן מתועדות בתמונות שצילם בעצמו והשמורות עמו עד היום.

זה היה זמן־מה לאחר כניסתו למחנה. הוא היה נתון לרישומה הקשה של הזוועה ההתגלתה לנגד עיניו, ושמידה המפלצתיים התחווירו לו רק אז. יום אחד, כשישב באוהלו והכין דוח צבאי, כנדרש מתפקידו, ניגש אליו אחד החיילים ומסר לו כי שני צעירים גרמנים מבקשים לשוחח איתו. "קח את הגרמנים ליער ודאג שיהיו בעולם שני אנטישמיים פחות!", הגיב בזעם. כעבור דקה חזר אליו החייל. "השניים שואלים אם ידוע לך שהם יהודים", אמר. זעזוע אחז בו למשמע דברי החייל. באמירה נמהרת אחת כמעט הביא לידי חיסולם של שניים מאחיו היהודים!

הוא קם ממקומו ויצא בסערה מהאוהל, לפגוש את שני הצעירים.

"דיברתם איתי גרמנית!", התגונן החייל שחשבם תחילה לגרמנים. "באיזו שפה רצית שנדבר איתך, בידיש? אינך יהודי, אז דיברנו איתך בגרמנית!", ענו השניים. מאיר שלח את החייל לדרוכו והחל

לשוחח עם השניים. אלה היו שני נערים חסידיים, יוסל ולייבל בורונשטיין. הם חיפשו יהודי בין החיילים, וכשנודע להם כי אחד המפקדים יהודי, רצו לפגוש אותו. מאיר פרץ בבכי נרגש וביקש את

חגים וזמנים | מאת מנחם ברוד

סכנה: 'חמץ'

אחד מגדולי חסידיו של אדמו"ר הזקן נודע בצעירותו כעילוי גדול ונמנה עם מתנגדי החסידות. פעם אחת הגיע אל הרבי, דברי־תורתו שבו את ליבו, עד שנשאר במקום ושקד חודשים רבים על תורת החסידות. כשנכנס בפעם הראשונה ל'יחידות' אל הרבי, שאל: "מה חסר לי?". השיבו הרבי: "לא חסר לך מאומה, כי ראי־אלוקים אתה ולמדן. אתה רק צריך להוציא את ה'חמץ', שהוא ישות וגסות־הרוח, ולהכניס 'מצה', שהיא ביטול".

בסיפור זה משתקפת התפיסה החסידית הבסיסית על החמץ והמצה. החמץ מסמל את ההתנשאות, הגאווה ותחושת הישות העצמית, ואילו המצה מסמלת התבטלות, ענווה והעדר ישות עצמית. חג־הפסח הוא זמן שבו מושם הדגש על היחלצות מכבלי הישות והגאווה, ולכן אנו נוהרים בשבעת ימי הפסח מפני החמץ.

מקור הרע

איסור חמץ שונה מהרבה איסורי־תורה בכך שאיסורו ב'משהו'. אפילו פירור זעיר של חמץ אסור בתכלית בימי הפסח, ואינו מתבטל ברוב או בשישים. פירושו של דבר במשמעות הרוחנית, שאת ההתנשאות והגאווה יש להרחיק לחלוטין ואסור להשאיר אפילו 'משהו' של גאווה. שכן כל עוד יש באדם גאווה וגסות־הרוח, אומר עליו הקב"ה: "איך אני והוא יכולים לזרז בעולם". וכפי שנאמר במשלי: "תועבת ה' כל גבה־לב".

התורה מתייחסת לגאווה ולהתנשאות בחומרה רבה כל־כך, משום שאין היא סתם גורם שלילי, אלא המקור לכל חטא ולכל עוון. הסיבה הראשית לכך שאדם מסוגל לעבור על רצון ה' נובעת מכך שהוא מחשיב את עצמו מציאות. לו היה בטל בתכלית לקב"ה – לא היה עולה על דעתו לעשות דבר־מה שאינו עולה בקנה אחד עם הרצון האלוהי. אך מכיוון שיש בו גאווה והרגשת ישות עצמית, נוצר אצלו מצב של 'אני רוצה' מול 'הקב"ה רוצה', ואז אי־אפשר לדעת רצונו של מי יגבר.

הגאווה גם מונעת את החזרה בתשובה. ביסוד התשובה עומדת ההכרה בחטא, ההודאה בטעות. האדם הגאה אינו יכול להרשות לעצמו להודות בשגה. גאוותו אף עולה לגרום לו להצדיק את החטא בק"ץ טעמים, ואף לעוות את האמת עד־כדי הפיכת חושך לאור ומר למתוק. לכן חובה למחוק לחלוטין כל שריד של גאווה, ואז אפשר להתקרב אל ה'.

תקיפות של ענווה

אלא שכאן נוצרת בעיה. מצד אחד התורה דורשת מהיהודי לסלק לחלוטין כל פירור של ישות עצמית ולהתבטל לגמרי לקב"ה. מצד שני התורה מצפה ממנו להציג לא־אחת תקיפות ונחישות־דעת, עד כדי מסירות־נפש בפועל. התורה דורשת ממנו לדחות בתוקף את השפעותיו השליליות של העולם ולעמוד נגד כל גורם שמנסה להפריעו בעבודתו לקונו. איך ייתכן להכיל בעת ובעונה אחת גם העדר שמץ של ישות עצמית וגם עז־רוח ותקיפות?

בעומק הדברים אין כל סתירה, ואדרבה, שתי התכונות נובעות ממקור אחד. תקיפותו של יהודי בכל הקשור לעבודת הבורא נובעת מההכרה העמוקה, שהקב"ה הוא המציאות האחת והיחידה שקיימת בעולם, וששום דבר אינו יכול להפריע למילוי רצונו. הכרה זו עולה בקנה אחד עם ההתבטלות המוחלטת לקב"ה. דווקא משום שהאדם אינו מחשיב את עצמו כלל מציאות עצמאית, הוא מרגיש שהמציאות האחת והיחידה היא זו של הקב"ה. תקיפותו בענייני התורה והמצוות אינה ביטוי של ישות עצמית, אלא בדיוק להפך – ביטוי להכרה העמוקה שאין שום מציאות חוץ מהקב"ה. כך יוצא, שדווקא ההתבטלות והעדר כל ישות עצמית היא גורמת לאדם לנהוג ביתר תקיפות ועוצמה בענייני התורה ומצוותיה.

סליחתם. משאלה אחת הייתה בפייהם: להניח תפילין שלו, אך הם לא ידעו כיצד להניחן. כשפרצה המלחמה היו מתחת לגיל בר־מצווה, ומאז לא ראו תפילין. בהתרגשות עצומה סייע להם להניח תפילין. לאחר מכן נתן להם לסעוד את ליבם בעוגיות ובסרדינים.

באותו רגע ניגש אליו כומר נוצרי ושאל אם הוא יהודי. לאחר שענה בחיוב, ביקשו הכומר לגשת לאוהל החולים ולהתפלל עם חולה העומד למות. הוא הלך לאוהל וניגש למיטת החולה. שכב שם בחור צעיר, שלד ממש. לא נותר ממנו אלא שתי עיניים בולטות, עצמות לחיים ואף. "אתה יהודי?", שאלו. "כן", השיב לו הצעיר בלחישת, "שמי יוסף".

יוסף נראה כמי שנשמתו תלויה בקצה אפו. "מתי בפעם האחרונה התפללת לה' יתברך?", שאל מאיר. "אני ממיד מתפלל לה' יתברך", ענה יוסף. הוא לא ידע מה בדיוק עליו לעשות במצב כזה. לאחר הרהור קל, החליט לומר איתו 'שמע ישראל'.

באמצע הפרשה עצר אותו יוסף. "מדוע בחרת בדיוק עכשיו לקרוא איתי 'שמע ישראל'?", שאל בחיוך קל. השאלה הביכה מאוד את מאיר, והוא החליף מיד נושא.

"מה שם משפחתך?", התעניין. "פרידנזון", הייתה התשובה. בהמשך הבין כי הלה הוא בנו של הרב אליעזר־גרשון פרידנזון, שנמנה עם מנהיגיה של אגודת־ישראל בפולין, ואף שימש עורך הביטאון 'בית יעקב'. למרבה הפלא, גבר יוסף פרידנזון על תחזיות הרופאים במחנה. אט־אט החל להתחזק, עד שקם ועמד על רגליו. לימים שימש עורך העיתון 'דאס יידישע ווארט', והיה סופר חשוב ומפורסם. השיחה ההיא ביניהם הייתה אפוא ראשונה בסדרה של שיחות רבות ששוחחו ביניהם.

באחת משיחותיהם סיפר לו פרידנזון על שאירע ביום שבו שוחררו דרי מחנה בוכנוולד. זה היה ימים אחדים לאחר חג הפסח. באותו יום פגש פרידנזון מכו. האיש סיפר לו כי בכל ימי חג־הפסח שחלפו בידך את ברכת ה'הלל', אך מיד לאחר מכן פרחו מאשך כל שאר מילות התפילה. אבל כעת, אמר, הוא בטוח שיצליח להיזכר במילים.

כעבור חמש דקות ראה אותו ופניו דבוקות לכותל, כולו רוועד והוא אומר בקול את פסוקי ה'הלל'. וכאשר הגיע למילים "לא אמות – כי אחיה", כל גופו רוועד וצועק.

"כשם שבגלות מצרים בא הקב"ה בעצמו להוציא את כנסת־ישראל שהייתה שם... כך עתיד הקב"ה לעשות בסוף גלות אדום, שיבוא הוא להקים את השכינה ולנערה מעפרה" (זוהר פרשת תצא)

בציפיה לגאולה

ממוזיקה לחינוך ובחזרה לאמנות

א לפי מהדורות של ההגדה ראו אור עד היום. יש הגדות עם סיפורים, ויש עם פירושים; יש המלוות בתצלומים מהווי ליל-הסדר ויש שמאורות בסגנונות מגוונים. דומה שההגדה שהוציאו-לאור הרב ברוך חייט (צ׳ייט) והצייר גדי פולק היא מן היפות ומהמרהיבות שבהן.

כשמביטים בפניו המיוסרות ובמצחו נוטף הזעה של היהודי, בזמן שהנוגש המצרי חושף שיניים ומצליף בו באכזריות, המושג 'עבודת-פרך' מקבל משמעות חדשה. עשר המכות נעשות חיות ומוחשיות. המעבר בין גזרי ים-סוף מפעים, ולנוכח התלמידים המתייבבים לפני רבותיהם אפשר כמעט לשמוע את הקריאה: 'רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחירת'.

בעקבות בקשת הכומר

כשנתיים וחצי השקיע פולק בציור ההגדה, בהנחייתו הצמודה של הרב חייט, שהקדים לכך עבודת מחקר מקיפה במקורות חז"ל. ההיכרות בין השניים החלה לפני כעשר שנים, זמן-מה לאחר שפולק עלה ארצה מחבר-העמים. פולק למד ציור ופיסול ברוסיה, וגילה את יהדותו בעקבות פנייה מכומר רוסי שביקשו לצייר את התנ"ך. הוא החל להתעמק בספר-הספרים ומצא את שורשיו.

קודם ההגדה הוציאו-לאור השניים סדרה של ספרים לילדים ("אבל גם למבוגרים", מבהיר חייט), העוסקים בתיקון המידות. המלכות

המסוכנת של שודדי הים המושחתים, 'מסע הפלאות למידות הטובות' ו'האוצר הגנוז באי של תיקון המידות'. הטקסט חכם, והציורים – מופלאים. יש ציורים שאפשר להתבונן בהם עוד ועוד ועדיין לגלות פרטים חדשים. "הרעיון הבסיסי שלנו הוא להעביר את המסרים בדרך החוויה", אומר הרב חייט. "אנו שואפים שהקורא או המתבונן יהנה, ולאחר מכן יקלטו את המסרים וישפיעו מהם".

מפורצי המוזיקה היהודית

הרב חייט (60) הוא דמות ייחודית. נולד בניו-יורק ולמד בישיבת 'הפץ חיים', שם גם הוסמך לרבנות. לאחר מכן עלתה משפחתו ארצה והוא המשיך את לימודיו בסניף של הישיבה, שפתח אביו ז"ל בירושלים. בגיל עשרים היה מפורצי הדרך במוזיקה היהודית, והיה שותף למקהלות הוותיקות 'קול סלוניקה' ו'בני הרבנים'.

הלחין אין-ספור לחנים, שרבים מהם נעשו נחלת הכלל: 'מי האיש החפץ חיים', 'כל העולם כולו גשר צר מאוד' ו'מן המצר', אלה רק דוגמאות. אחר-כך עבר לחינוך. זה יותר מעשרים שנה הוא עומד בראש ישיבת 'מערבא', ביישוב חשמונאים.

שרים בלילה

פה ושם הוא עדיין מופיע, בעיקר בחו"ל. נראה שהוא ראש הישיבה היחיד ששר ומנגן לפני קהל. קרבתו למוזיקה משפיעה גם על ישיבתו. "בכל

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

אפיקומן כהלכתו

שאלה: למה אין אוכלים דבר אחרי האפיקומן?

תשובה: בשלב היחף פורסים את המצה האמצעית לשני חלקים. את החלק הגדול מחביאים לאפיקומן, שהוא מצווה חשובה, ואת החלק הקטן משאירים כדי לומר עליו את ההגדה ("לחם עוני" – 'שעונים עליו דברים').

בזמן בית-המקדש היו אוכלים את השה של קרבן הפסח בסוף כל הסעודה, כדי שיהנו באכילתו ותהיה דרך חשיבות וגדולה, כדרך שהמלכים והשרים אוכלים. לאחר אכילתו אין אוכלים דבר, כדי שלא יעבור טעם הפסח מהפה.

עכשיו, שאין לנו קרבן פסח, חובה עלינו לאכול 'כזית' מצה, זכר לפסח, בסוף הסעודה, והוא הנקרא 'אפיקומן' (דהיינו לפתן). ולכתחילה צריך לאכלו בהסיבה.

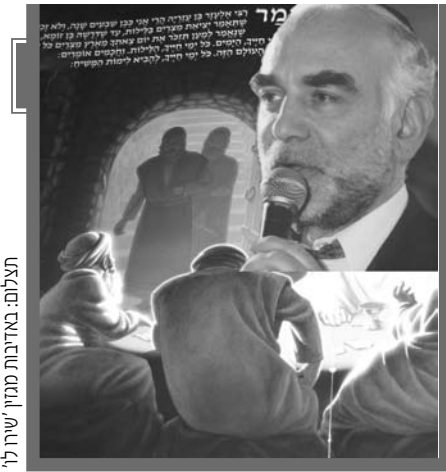
את האפיקומן עוטפים במפה ומניחים אותו בנפרד, כדי שלא יבואו לאכלו עד תום הסעודה. בקהילות המזרח, האב (באחרות – הבן, 'שומר האפיקומן') לוקח את האפיקומן העטוף במפה על כתפו, יוצא וחוזר, ומספר לילדים: ככה יצאו אבותינו ממצרים, 'משארותם צרורות בשמלותם על שכמם' (שמות יב, לד).

מנהג נפוץ בקהילות אשכנז שהילדים 'גונבים' את האפיקומן (ופודים אותו מהם תמורת מתנה כלשהי), אבל בחב"ד לא נהוג כך. והעיר הרבי ממאמר חז"ל, שהגונב את שלו מן הגנב, אף הוא טועם טעם גנבה.

לפני אכילת האפיקומן יש לשתות כפי הצורך, כדי שלא להיות צמאים לאחר מכן, שאם יצא מאוד, יתירו לו לעבור על דעת קצת פוסקים ולשתות מים.

צריך להיזהר לאכלו לפני חצות הלילה (במרכז הארץ: 12:39), כמו הפסח, שלא היה נאכל אלא עד חצות.

מקורות: שו"ע ס"י תעדתעת. שו"ע אדמו"ר הזקן שם. לקוטי טעמים ומנהגים להגדה של פסח, לאדמו"ר מליובאוויטש. 'לקוטי מנהגים - ממנהגי שבטי ישראל'.

הרב ברוך חייט (צ׳ייט) על רקע עמוד מההגדה

תצלום: מאריבת מנחם 'שיר לוי'

ליל שיש עורך אחד התלמידים סיום על מסכת, ואני נושא שיחה בנושא תיקון המידות. אחר-כך מכבים את האורות ושרים כשעה. לפעמים אני מלמד ניגון חדש שהלחנתי, הוא אומר.

הרב חייט משוכנע שעלידי הנגינה והציור אפשר להעביר מסרים עמוקים מאוד. "עלי-אחת-כמה" וכמה בליל הסדר, שאז אנחנו מצווים 'לראות' את עצמנו כאילו יצאנו ממצרים – אין דרך טובה לעשות זאת מבעזרת ציורים", הוא מטעים.

גפן מבטחים שיווק מורשה לקרן הפנסיה הגדולה והחזקה בישראל - מבטחים ביטוח מיוחד לבתי כנסת **גפן השפע** 100% חסכון ללא קנסות ביטוחי רכב בתנאים מעולים

ביטוח דתי ישיר **גפן בס"ד** 1-800-39-33-39

מעוניין לקנות ספרי תורה פסונים (גם מיועדים לגניזה) או כל פריט הקשור לספרי תורה (מעילים, נרתיקים, רימונים, אצבעות ועוד) **לפרטים: 052-8084400**

מגן שרותי מידע עסקי וחקירות

- סוהר מידות-גילוי גניבות והונאות
- התקנת מצלמות /איתור האונות
- מעמד אישי / כלכלי ומעקבים
- מניעת ריגול מסחרי / תעשייתי

טל' 03-6397753 (רב קווי)

ביום שני ד' דחומ"פ 17.4 ברחבת המערה 9-16 תפילות שרית של חז"ל מסתווה שיה יהל עם שירי וזמרים ר' שלמה קרליבך זצ"ל בלוי משה (מסגרת בריליון וזמרים) חזק סופר עם קליטת קרליבך בתי שני וחילוקי חובת המגן

43:00 - מופע מרכזי וחגיגי עם מיטב אמני הזמר החסידי:

גדול הזמר החסידי הספרותי	גדל הזמר החסידי המסורתי
★ המדרגות	★ גד אלכזר
★ המושב	★ דב הנדלר
★ סיני תור	★ להקת לכתחילה
★ שלמה כץ	★ הניגון שבלב
★ אודי דודי	★ עמי כהן ותזמורתו
★ חזקי סופר	★ יונתן דואל
★ חיים דוד טרצ'יק	★ איציק אשל

בס"ד אין ייאוש בעולם כלל! בפסח בוחרים חב"ד

שירה / רבני / תורת / 03-993-2075

בפסח, חג החירות - יוצאים לחירות מכל המשברים והמבוכות - נחזור אל השורשים, השמחה והאמונה! נחגוג עם האבות והבנים - הבנים, מאז לתמיד!

במים ראשון ושישי-ה' ט"ו בניסן, ג' וד' דחומ"פ, 16-17.4.06, 10:00-19:00

הכניסה חופשית! הפרדה מלאה

במים ראשון ושישי ג' וד' דחומ"פ, מרת המכפלה, תהיה פתוחה כולה לתפילות יהודים, כולל אולם יצחק שירים מודרניים באתרי היישוב היהודי-האינדוסי, הדרכים והסדרים בתנאים ובאמצעות כוחות הביטחון לשה בכירי קופת המעלות לילדים • מזנון כשר למחרון • מרכז מידע • תהיה מרכזית ועד האחרון ליר מרת המכפלה - סביב ירידת מפעלי שיער בתחום מתחיל • הסעות בתשלום (מוסגרת) באוטובוסים ממוגני יד יצא במים ראשון ושישי מרחבי הארץ

בקרו באתרי האינטרנט החדשים **www.hebron.org.il** - **www.machpela.com**

מוקד מידע ארצי: 1-800-400-456

מחדשי היישוב היהודי בחברון ■ מנהלת מרת המכפלה